

УДК 343.26+343.27

Андрій Миколайович ЯЩЕНКО,
доктор юридичних наук, доцент
(Харківський національний університет внутрішніх
справ, Харків, Україна)

ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ Й ОКРЕМИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Здійснено порівняльно-правовий аналіз законодавчої регламентації обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство, у кримінальному законодавстві окремих європейських країн і на цій підставі зроблено узагальнюючі висновки з огляду на перспективи додання таких заходів до розділу XIII-1 Загальної частини КК України згідно із Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 06.12.2017 р.

Ключові слова: обмежувальні заходи, зарубіжний досвід, порівняльно-правовий аналіз.

Постановка проблеми. 6 грудня 2017 р. Верховною Радою України ухвалено Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно

жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» (далі – Закон України від 06.12.2017 р.), основні положення якого набудуть чинності 11.01.2019 р. Згідно з приписами цього законодавчого акту Загальну частину КК України запропоновано доповнити розділом XIII-1 «Обмежувальні заходи». Цей розділ репрезентовано статтею 91-1, зі змісту якої випливає, що до таких заходів належать: 1) заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства; 2) обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності; 3) заборона наблизитися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин; 4) заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб; 5) направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми [5].

Зауважимо, що обмежувальні заходи кримінально-правового характеру сьогодні знаходять свій вияв у кримінальному законодавстві більшості європейських країн. Зокрема, їх регламентовано у кримінальному законодавстві Королівства Іспанії, Французької Республіки, Республіки Польща та багатьох інших країн. У зв'язку з цим цікавим як із наукової, так і з практичної точки зору уявляється досвід законодавчої регламентації обмежувальних заходів кримінально-правового характеру в згаданих європейських країнах з огляду на перспективи додання таких заходів до розділу XIII-1 Загальної частини КК України згідно із Законом України від 06.12.2017 р.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У доктрині кримінального права дослідженню заходів кримінально-правового характеру як правових наслідків учинення злочинних і незлочинних діянь у їх порівняльно-правовому аспекті присвячено праці В. К. Грищука, О. О. Дудорова, О. В. Козаченка, М. І. Панова, О. Ф. Пасеки, В. О. Тулякова, М. І. Хавронюка та багатьох інших науковців. Проте порівняльно-правове дослідження саме обмежувальних заходів кримінально-правового характеру вітчизняними дослідниками ще не здійснювалося. Указана обставина й обумовлює цікавість цієї теми дослідження та її науково-практичне значення.

Мета цієї статті полягає у здійсненні порівняльно-правового аналізу законодавчої регламентації обмежувальних заходів кримінально-правового характеру у кримінальному законодавстві окремих європейських країн і виробленню на цій підставі власних узагальнюючих висновків з огляду на перспективи додання таких заходів до розділу XIII-1 Загальної частини КК України згідно із законом України від 06.12.2017 р.

Виклад основного матеріалу. Дослідження заходів кримінально-

правового характеру в їх порівняльно-правовому аспекті хотілося б розпочати з аналізу кримінального законодавства Республіки Польща, оскільки кримінальний закон цієї держави за своєю законодавчою моделлю є найбільш наближеним до КК України порівняно із кримінальним законодавством інших згаданих вище європейських країн. Так, вивчення окремих положень Кримінального кодексу Республіки Польща (далі – КК Республіки Польща) дозволяє стверджувати, що до обмежувальних заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство, зокрема, належать такі: «2а) заборона здійснення діяльності, пов'язаної з вихованням, лікуванням, освітою малолітніх або з опікою над ними; 2б) обов'язок утримуватися від перебування у визначених середовищах або місцях, заборона мати контакт з визначеними особами, заборона наближатися до визначених осіб або заборона залишати місце проживання без згоди суду; ... 2е) наказ залишити місце, що займається разом з потерпілим; ... 5) обов'язок виправити або компенсувати завдану шкоду; 6) примусова виплата, 7) грошова допомога (ст. 39)». Згідно з § 1 ст. 41а КК Республіки Польща суд може винести рішення про обов'язок утримуватися від перебування у певних середовищах або місцях, заборону мати контакт з певними особами, заборону наближатися до певних осіб, заборону залишати місце проживання без згоди суду або наказ залишити місце, що займається разом із потерпілим у разі засудження особи за злочин проти статевої свободи або пристойності проти малолітнього, або інший злочин проти свободи і в разі засудження за умисний злочин із застосуванням насильства, серед іншого насильства проти близького родича. Обов'язок або заборона можуть бути пов'язані з обов'язком засудженого з'являтися до поліції чи іншого уповноваженого органу у визначених інтервалах часу. Відповідно до § 2 ст. 41а КК Республіки Польща суд виносить рішення про обов'язок утримуватися від перебування у певних середовищах або місцях, заборону мати контакт з певними особами, заборону наближатися до певних осіб, заборону залишати місце проживання без згоди суду або наказ залишити місце, що займається разом із потерпілим у разі засудження особи до позбавлення волі без умовного звільнення від його виконання за злочин проти статевої свободи або пристойності проти малолітнього. Обов'язок або заборона у такому разі також можуть бути пов'язані з обов'язком засудженого з'являтися до поліції чи іншого уповноваженого органу у визначених інтервалах часу. Призначаючи заборону наближатися до певних осіб, суд указує відстань до охоронюваних осіб, якої засуджений зобов'язаний дотримуватися (§ 4 ст. 41а КК Республіки Польща). При цьому відповідно до § 3 ст. 41а КК Республіки Польща суд може винести рішення про обов'язок утримуватися від перебування у певних середовищах або місцях, заборону мати контакт з певними особами, заборону наближатися до певних осіб або заборону залишати місце проживання без згоди суду

назавжди у разі повторного засудження особи за обставин, окреслених у § 2 ст. 41а КК Республіки Польща [7].

Отже зі змісту зазначених законодавчих приписів випливає, що, по-перше, обмежувальні заходи за КК Республіки Польща можуть бути застосовані до осіб, які вчинили злочини, пов'язані не лише з домашнім насильством. До їх кола, зокрема, належать злочини проти статевої свободи або пристойності, вчинені проти малолітнього (Глава XXV, ст.ст. 197–205) або інший злочин проти свободи, не пов'язаний з домашнім насильством (Глава XXIII, ст. ст. 189–193), окремі злочини проти життя та здоров'я (Глава XIX в разі засудження за умисний злочин із застосуванням насильства, в тому числі насильства проти близького родича), злочини проти сім'ї та опіки (Глава XXVI) та злочини проти гідності й тілесної недоторканості (Глава XXVII). По-друге, обмежувальні заходи обов'язково мають бути застосовані судом у разі засудження особи до позбавлення волі без умовного звільнення від його виконання за злочин проти статевої свободи або пристойності проти малолітнього. По-третє, у разі повторного засудження особи до позбавлення волі без умовного звільнення від його виконання за злочин проти статевої свободи або пристойності проти малолітнього суд може застосувати обмежувальні заходи щодо винної особи назавжди.

Ознайомлення із законодавчими приписами Кримінального кодексу Французької Республіки (далі – КК Французької Республіки) дозволяє стверджувати, що у кримінальному законодавстві цієї держави обмежувальні заходи кримінально-правового характеру є також наслідками вчинення злочину, пов'язаного не лише з домашнім насильством. Свою безпосередню реалізацію вони знаходять у межах соціально-судового нагляду. Так, згідно зі ст. 131-36-1 соціально-судовий нагляд передбачає для засудженого обов'язок підкорятися, під контролем судді з виконання покарань заходам нагляду та сприяння на строк, призначений судом, з метою попередження рецидиву. Тривалість соціально-судового нагляду встановлюється на строк не більше десяти років у випадку вчинення проступку, та на строк не більше двадцяти років у випадку вчинення злочину. Однак, ця тривалість може бути збільшена до двадцяти років спеціальним судовим рішенням. Відповідно до ст. 131-36-2 заходи нагляду, які застосовуються до засудженого в порядку соціально-судового нагляду, є такими ж, які передбачено у статті 132-44, але цією статтею також регламентуються заходи контролю, яких засуджений повинен дотримуватися протягом випробувального терміну у разі реалізації відстрочки виконання покарання. Саме поряд із заходами контролю суд, який виніс обвинувальний вирок, або суддя з виконання покарань можуть спеціально призначити засудженому виконання одного чи декількох обов'язків, серед яких зокрема є такі: 1) дотримуватися заходів медичного нагляду, лікування чи догляду, за необхідності – у режимі госпіталізації; 2) відшкодувати повністю або частково збиток, завданий

злочинним діянням, у відповідності до своїх фінансових можливостей, навіть за наявності рішення цивільного позову; 3) утримуватися від керування транспортними засобами певних категорій, визначених посвідченням, передбаченим Дорожнім кодексом; 4) утримуватися від появи у будь-якому спеціально визначеному місці; 5) не відвідувати місця продажу спиртних напоїв; 6) утримуватися від будь-яких відносин з деякими особами, серед іншого з потерпілим від злочинного діяння та ін. У разі ж учинення злочину, пов'язаного з домашнім насильством, поряд із заходами контролю суд може спеціально зобов'язати особу проживати поза постійним місцем проживання або поза місцем проживання родини у випадку вчинення злочину проти свого чоловіка, свого співмешканця або цивільного чоловіка, проти своїх дітей або проти дітей свого чоловіка, співмешканця або цивільного чоловіка, а також у разі необхідності зобов'язати утримуватися від появи у цьому місці проживання. Ці положення також набувають чинності у випадку вчинення злочину колишнім чоловіком чи співмешканцем або цивільним чоловіком (п. 19 ч. 1 ст. 132-45) [8, с. 41-42, 61-63].

Опрацювання приписів Кримінального кодексу Королівства Іспанія (далі – КК Королівства Іспанія) дозволяє стверджувати, що у кримінальному законодавстві цієї держави також закріплено обмежувальні заходи кримінально-правового характеру, що застосовуються до осіб, які вчинили злочини, пов'язані не лише з домашнім насильством. За КК Королівства Іспанія вони іменуються запобіжними заходами, не пов'язаними з позбавленням волі. Так, згідно з приписами статей 95-96, 101-105 КК Королівства Іспанія у випадках застосування до особи запобіжних заходів, що передбачають медичне лікування або отримання спеціальної освіти в установі, що відповідає її психічній аномалії, чи протягом їх виконання Суд або Трибунал можуть ухвалити зважене рішення про застосування одного чи декількох запобіжних заходів, не пов'язаних із позбавленням волі. Вони також повинні ухвалити рішення про застосування одного чи декількох таких запобіжних заходів в усіх інших випадках, прямо передбачених КК Королівства Іспанія. Одним із запобіжних заходів, не пов'язаних із позбавленням волі, є звільнення під нагляд. Згідно зі статтею 106 КК Королівства Іспанія звільнення під нагляд полягає в тому, що особа, щодо якої застосовано такий запобіжний захід, перебуватиме під судовим наглядом і виконуватиме одну чи декілька передбачених у цій статті вимог. Що стосується безпосередньо особи, яка вчинила злочин, пов'язаний з домашнім насильством, то така особа має виконувати, зокрема, такі вимоги: д) заборона наближатися до потерпілого, членів його сім'ї та інших осіб, визначених Судом або Трибуналом; е) заборона спілкуватися з потерпілим, членами його сім'ї та іншими особами, визначеними Судом або Трибуналом; є) заборона перебувати на певних територіях, у місцях чи установах; ж) заборона проживати у певних місцях; і) обов'язок брати участь у навчальних, трудових і культурних

програмах, програмах з формування статевої поведінки та інших; к) обов'язок пройти медичне лікування чи періодично з'являтися на медичні огляди [7, с. 58–63].

Варто зазначити, що поряд з указаними запобіжними заходами, що можуть бути застосовані до особи, яка вчинила домашнє насильство, у КК Королівства Іспанія регламентовано окремі схожі за назвою види покарань, що належать до групи покарань у вигляді позбавлення певних прав. Так, у ст. 39 зазначено, що такими покараннями є: б) спеціальне позбавлення права займатися державною діяльністю чи обіймати державні посади, займатися професією, ремеслом, промислом, комерційною діяльністю чи іншими видами діяльності, визначеними цим Кодексом, чи позбавлення батьківських прав, прав на опіку та піклування, права бути обраним чи будь-яких інших прав; е) позбавлення права проживати чи відвідувати певні місця; є) заборона наближатися до потерпілого, до членів його сім'ї та інших осіб, визначених Судом чи Трибуналом; ж) заборона спілкуватися з потерпілим, членами його сім'ї та іншими особами, визначеними Судом чи Трибуналом; і) позбавлення батьківських прав. З огляду на це, частиною 2 ст. 173 КК Королівства Іспанія декларовано, що особа, яка застосовує насильницькі дії фізичного або психічного характеру стосовно особи, яка є чи була членом подружжя або мала близькі стосунки з винним, навіть не проживаючи з ним разом, або стосовно біологічних предків, нащадків чи братів і сестер, чи такими, які вважаються рідними внаслідок оформлення усиновлення або опіки одним чи іншим членом подружжя, чи стосовно неповнолітніх або недієздатних осіб, які проживають разом із нею чи перебувають під її опікою чи піклуванням або під опікою чи піклуванням іншого члена подружжя, чи стосовно особи, з якою вона має стосунки іншого характеру і яка є членом сім'ї, чи стосовно осіб, які внаслідок свого залежного становища перебувають на піклуванні і під наглядом державних чи приватних закладів, карається позбавлення волі на строк від шести місяців до трьох років з позбавленням права володіти зброєю й носити її від двох до п'яти років, а також, у випадках, коли Суд чи Трибунал вважатиме доцільним і таким, що відповідає інтересам неповнолітнього чи недієздатного, винний також буде позбавлений батьківських прав, прав на опікування і піклування та захист на строк від одного до п'яти років, додатково до покарань, які можуть бути призначені за злочини чи проступки, які мали ознаки насильницьких дій фізичного або психічного характеру. Указані покарання будуть застосовані за верхньою межею, якщо злочин стався в присутності неповнолітніх, з використанням зброї або в місці спільного проживання чи в місці проживання потерпілого, або був скоєний протягом дії покарання, передбаченого статтею 48 цього Кодексу чи запобіжного заходу такого ж характеру [7, с. 32, 91].

Системний аналіз згаданих приписів КК Королівства Іспанія

дозволяє стверджувати, що, на відміну від приписів нової ст. 91-1 КК України, запобіжні заходи щодо особи, яка вчинила домашнє насильство, можуть бути застосовані не лише у випадку звільнення від покарання або його відбування, але й у разі виключення кримінальної відповідальності, що за КК Королівства Іспанія є можливим: 1) з причини якогось психічного відхилення або порушення, що не дозволяло усвідомлювати протиправність скоєного особою діяння або керувати своїми діями; 2) у випадку, якщо під час учинення злочину особа перебувала у стані сильного алкогольного отруєння, під впливом токсичних або одурманюючих наркотичних засобів, психотропних та інших речовин і не мала наміру вчинити злочин або не передбачала й не повинна була передбачати можливість його вчинення, а також перебувала під впливом синдрому абстиненції через залежність від указаних речовин, що перешкоджало розумінню нею протиправності діяння або керуванню своїми діями; 3) за наявності з народження або з дитинства психічних порушень, що супроводжуються нездатністю усвідомлювати дійсність; 4) за наявності стану необхідної оборони, крайньої необхідності, непереборного страху або у разі виконання своїх обов'язків, законного здійснення свого права, професійного чи посадового обов'язку [7, с. 21–22].

Отже, робимо висновок, що, по-перше, у проаналізованому кримінальному законодавстві європейських країн регламентується низка обмежувальних заходів кримінально-правового характеру. Ці заходи або застосовуються у випадках, прямо передбачених кримінальним законодавством, або можуть бути застосовані до осіб, які вчинили злочини, пов'язані не лише з домашнім насильством (КК Королівства Іспанія, КК Французької Республіки, КК Республіки Польща). У разі вчинення домашнього насильства за КК Республіки Польща їх застосування є обов'язком, а не правом суду. Зі змісту нової ст. 91-1 КК України обмежувальні заходи можуть бути застосовані лише до осіб, які вчинили злочини, пов'язані з домашнім насильством, а їх застосування є правом, а не обов'язком суду [5].

По-друге, обмежувальні заходи у випадках, прямо передбачених кримінальним законодавством, або з точки зору суддівського розсуду застосовуються (або можуть бути застосовані) до осіб, які вчинили злочини, пов'язані з домашнім насильством, як правило, на певний строк. Проте за КК Республіки Польща у разі повторного засудження особи до позбавлення волі без умовного звільнення від його виконання за такі злочини суд може їх застосувати щодо винної особи назавжди. Згідно з новою статтею 91-1 КК України обмежувальні заходи зможуть бути застосовані до осіб, які вчинили домашнє насильство, на строк від одного до трьох місяців і за потреби можуть бути продовжені на визначений судом строк, але не більше, ніж на 12 місяців.

По-третє, за КК Королівства Іспанія, КК Французької Республіки та КК Республіки Польща обмежувальні заходи, як правило, можуть бути

застосовані або поряд із призначенням покарання або поряд зі звільненням від покарання чи його відбування. При цьому за КК Республіки Польща ці заходи обов'язково мають бути застосовані судом у разі засудження особи до позбавлення волі без умовного звільнення від його виконання за злочин проти статевої свободи або пристойності щодо малолітнього, а за КК Королівства Іспанія – можуть бути застосовані й у разі виключення кримінальної відповідальності. Що стосується України, то такі заходи можуть бути застосовані до особи, яка вчинила домашнє насильство одночасно з призначенням покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, або звільненням з передбачених КК підстав від кримінальної відповідальності чи покарання [5].

По-четверте, за КК Королівства Іспанія обмежувальні заходи, серед іншого ті, що можуть бути застосовані до осіб, які вчинили злочини, пов'язані з домашнім насильством, можуть також поставати у вигляді кримінальних покарань, що становлять групу покарань у вигляді позбавлення прав. У КК Республіки Польща такі заходи належать виключно до кримінальних заходів, які суттєво відрізняються від покарань щодо фізичних осіб. Схожим чином репрезентовано статус обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство, й у новій ст. 91-1 КК України.

Отже, з моменту набуття чинності Законом України від 06.12.2017 р. обмежувальні заходи, так само як і в кримінальному законодавстві вищезгаданих європейських країн, матимуть статус заходів кримінально-правового характеру. У зв'язку з цим ми не можемо погодитися з твердженням про те, що запропоновані у новій ст. 91-1 КК України обмежувальні заходи не можна розглядати як заходи кримінально-правового впливу [1]. Вони матимуть такий статус хоча б через те, що будуть безпосередньо регламентуватися у КК України. Обмежувальні заходи, передбачені новою ст. 91-1 КК України, є наслідком імплементації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Зокрема це яскраво вбачається зі змісту ст. 45 цієї Конвенції, положення якої засвідчують той факт, що лише за допомогою інших, відмінних від покарання, заходів кримінально-правового впливу можна досягти відповідного стримувального ефекту у сфері протидії злочинам, пов'язаним з домашнім насильством [2; 4].

Більше того, на важливу роль обмежувальних заходів саме як заходів кримінально-правового характеру звертає увагу і Європейський Суд з прав людини. Зокрема, ознайомлення зі справою «Опуз проти Туреччини» (*Opuz v. Turkey*) дозволяє говорити про те, що насильство в сім'ї не є приватною чи сімейною справою, а є питанням, що торкається суспільних інтересів, що, в свою чергу, вимагає ефективних дій з боку держави. Судом зазначено, що застосування лише кримінального покарання стосовно винного не дає адекватного стримуючого ефекту, здатного забезпечити ефективно запобігання насильству щодо жінок,

оскільки такого ефекту можна досягти лише у поєднанні кримінальної відповідальності щодо винного як реакції органів влади на факт умисного вбивства з іншими заходами кримінально-правового характеру. Реалізація лише покарання щодо винного, причому занадто м'якого, свідчить про певну терпимість держави до його діянь. У кінцевому підсумку вказується, що органи державної влади не виконали свого обов'язку вжити заходів на захист заявниці, щоб утворити дієвий запобіжний механізм на забезпечення її фізичної недоторканності від серйозних загроз із боку її колишнього чоловіка. Очевидно, що здійснення такого захисту не є можливим без реалізації безпосередньо обмежувальних заходів кримінально-правового характеру [3].

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що у проаналізованому кримінальному законодавстві європейських країн регламентується низка обмежувальних заходів кримінально-правового характеру як правових наслідків вчиненого кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством. Регламентація обмежувальних заходів у новій ст. 91-1 КК України є наслідком імплементації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Адекватний стримувальний ефект у сфері протидії домашньому насильству може бути забезпечений лише реалізацією поряд із покаранням або замість нього альтернативних, інших заходів кримінально-правового характеру. Цивілізований світ вважає, що виключно таким чином можна захистити право людини на свободу від насильства. У зв'язку з цим регламентація обмежувальних заходів саме у КК України не може викликати особливих заперечень.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» (реєстр. № 4952) : проект від 12.07.2016 № 4952 : (друге читання) // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59648 (дата звернення: 23.06.2018).
2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) : довідник для членів парламенту / Парламентська мережа «Жінки вільні від насильства». URL: <https://rm.coe.int/1680096e45> (дата звернення: 03.06.2018).
3. Опуз против Турции (Opuz v. Turkey) (№ 33401/02) : Постановление Европейского Суда по правам человека от 9 июня 2009 года

(Секция III) // Европейский Суд по правам человека : офиц. сайт. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-119720> (дата звернення: 03.06.2018).

4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією конвенції ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59648 (дата звернення: 03.06.2018).

5. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Закон України від 06.12.2017 № 2227-19 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19/para6#n6> (дата звернення: 20.06.2018).

6. Станіч В. С. Кримінальний кодекс Королівства Іспанія / під ред. В. Л. Менчинського ; пер. О. В. Лишевської. Київ : ОВК, 2016. 284 с.

7. Станіч В. С. Кримінальний кодекс Республіки Польща / під ред. В. Л. Менчинського ; пер. В. С. Станіч. Київ : ОВК, 2016. 138 с.

8. Станіч В. С. Кримінальний кодекс Французької Республіки / під ред. В. Л. Менчинського ; пер. К. І. Мазуренко. Київ : ОВК, 2017. 348 с.

Стаття надійшла до редакції 22.06.2018.

Андрей Николаевич ЯЩЕНКО

доктор юридических наук, доцент,

(Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков, Украина)

ОГРАНИЧИТЕЛЬНЫЕ МЕРЫ, ПРИМЕНЯЕМЫЕ К ЛИЦАМ, СОВЕРШИВШИМ ДОМАШНЕЕ НАСИЛИЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УГОЛОВНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ И ОТДЕЛЬНЫХ ЕВРОПЕЙСКИХ СТРАН

Статья посвящена сравнительно-правовому анализу законодательной регламентации ограничительных мер, применяемых к лицам, совершившим домашнее насилие, в уголовном законодательстве отдельных европейских стран и формулированию на этом основании собственных обобщающих выводов, учитывая перспективы регламентации таких мер в разделе XIII-1 Общей части УК Украины в соответствии с Законом Украины от 06.12.2017 г. «О внесении изменений в Уголовный и Уголовный процессуальный кодексы Украины с целью реализации положений Конвенции Совета Европы о предотвращении насилия относительно женщин и домашнего насилия и борьбу с этими явлениями».

Ключевые слова: *ограничительные меры, зарубежный опыт, сравнительно-правовой анализ.*

Andriy N. YASHCHENKO

Doctor of Law, associate professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

***RESTRICTIVE MEASURES APPLYING TO PERSONS WHO HAVE MOVED
DOMESTIC VIOLENCE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CRIMINAL
LEGISLATION OF UKRAINE AND THE EASTERN EUROPEAN COUNTRIES***

The article is devoted to a comparative legal analysis of the legislative regulation of restrictive measures applied to perpetrators of domestic violence in the criminal legislation of individual European countries and the formulation on this basis of their own general conclusions taking into account the prospects for regulating such measures in section XIII-1 of the General Part of the Criminal Code of Ukraine in accordance with The Law of Ukraine of December 6, 2017 on Amendments to the Criminal and Criminal Procedural Codes of Ukraine in order to implement the provisions of the Council of Europe Convention on disgust of violence on women and domestic violence and the fight against these phenomena.

Keywords: *restrictive measures, foreign experience, comparative legal analysis.*